

Prédikáció-vázlatok

ISTEN A KŐSZIKLA

Zsolt 73,26

1. Jézus tanítja a Máté evangéliumban, hogy csak a kősziklára épített ház tud ellenállni a viharoknak. Unitárius vallásosságunk kősziklája: Isten. Ezt nem csak a zsoltáros mondja, ezt éljük naponként. Minden változik, csak Ő marad.

Nincs napkelte kettő ugyanaz, minden perc, óra újat hoz. Új hírek, események, eredmények, új élet, mert minden elmúlik. Elég visszaneézni a tegnapi vagy egy évre. Visszaneézni a gyermek, ifjú, felnőtt évekre.

A maga fizikai körforgásán fogy a hold, a nap. És fogynak reményeink. Fogynak az élők, az ismerősök. Nincs napkelte kettő ugyanaz. Minden szüntelen új, csak egy marad, s ez Isten.

2. Fogynak életünk vágyai, céljai s Arany János szavával már csak azt akarjuk, "hol mit kezdtünk, annak véget". Fogy türelmünk. Elszürkülnek a színek és kudarcok; megpróbáltatások, fájdalmak nyomán fogy hitünk is, mert nem vagyunk Jóbok, hogy viselni tudjuk a megpróbáltatásokat. Emlékeink képével már csak ritkán találkozunk, néha egy séta során a szabadban, vagy itt a tempolpadokban, ünnepi dátumok esetén ritka alkalmakkal.

3. Fogytokozik bennünk és körülöttünk minden. Szaporodnak gyengeségeink, betegeskedünk, lehullanak reményeink lombjai, de magmarad örök kősziklánk, az Isten. Kivételesen hitünk az, ami mindig erősödik.

4. Tény és valóság mindez. Bármilyen kevés legyen mi megmarad, hitünkben megtaláljuk a továbbhaladást, továbbélés útját: imádságunkban egyrészt az új reményt, veszteségeinkben az új lemondást. Megtaláljuk a bölcsességet, hogy kicsiny hópelyhek az örömök, a szitáló csodák, szívünk minden erejével Istent, a kősziklát, az örök megmaradást.

5. Unitárius vallásunk vize, mint a Székelyföld gyógyforrásai, új erőt, reményt, bizalmat ad és egyben életünk nyugalma és békéjét. A zsoltáriró 3000 éves vallomása a miénk is.

6. Feladat és kötelesség vigyázni rá, nem tékozolni, nem elveszteni ezt a szent örökséget. Vallani és élni egy igaz Istenünk gondviselő szeretetét és rá építenünk, mint kősziklára, további életünk. Amen.

ÉLET

Jn 18,37

1. Az életet a tudósok millió évekre becsülik. Mi szorosan az emberi életet csak a születés és halál közti időre tesszük. Minden születés más; minden ember más; így minden emberi élet is más. Ez a másság azonban mégis egy, ha az emberi életet összehasonlítjuk. Összehasonlításokat csak a halál után tehetünk, mert a változó életben változnak az életcélok is. Fiatal, érett és öreg korban más és más céljaink vannak. Amennyiben csoportosítjuk a célokat nagy általánosságban a következőket találjuk: élünk ösztönös vágyainknak; élünk, hogy boldogok

legyünk. A boldogságot más és más fogalom adja. Adja a könnyű, gond nélküli életet, de mit tegyünk, ha mégis gyermekkortól szenvedni kell, anyagi, egészségi, vagy más okokból?

Élünk, hogy folytassuk, amit őseink tettek, esetleg többek legyünk, mint ők voltak, de mit tegyünk, ha nincs rá lehetőség, ha elvesztettük őseinket? Élünk önmagunkba zárkózva, önzőn, de mit tegyünk, ha körülöttünk oly sokan várják az áldozatot, segítséget, amit csak mi adhatunk?

2. Miért élsz? Kérdezd meg lelkedet, ismerőseidet, ismeretleneket, akikkel találkozol. Jézus a keresztfá árnyékában válaszol Pilátus kérdésére: "Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról". Válasza a hívó ember válasza. Nem kényelemért jött. Nem szenvedni, éhezni, szomjúhozni. Nem a régi törvényt megváltoztatni, eltörölni, hanem mindezt betölteni. Így akart több lenni az ősöknél. Jött, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról. Nem az Ő igazáról, Isten igazáról! Az igazságról tett bizonyosságtétele lett az a vallás, ami a miénk, amit unitárius kereszténységnek nevezünk. Ez az igazság erő, szenvedések és gondok közt, megtérés a tékozlás, a rossz, a bűn útjáról. Bizonyosság az örökéletben.

Csupán 33 évet kell végignézni, hogy lássuk: igazság volt élete, bizonyosságtétele.

3. Mi az igazság? kérdi Pilátus és kérdi minden ember. Kérdem én is, te is. Igazság az Isten atyasága. Az, hogy neki köszönhetem életem és minden életet. Az Ő jósága, gondviselése alkotott, teremtett és megtartott. Igazság ezáltal az ember testvérisége. Az az irgalom, megbocsátás, jószándék, mely minden emberben él. Igazság a szeretet, nem a múló érzés, hanem az öntudat, értelem, érzés, akarat egy életen át.

4. Új ember, új élet, Jézus követője csak az lehet, akinek életcélja mindezen előtt és felett az igazságról való bizonyoságtétele. Akarni és újra akarni bizonyosságot tenni az isteni igazságról, a szeretetről, mert igazság és szeretet egy.

5. Jézus bizonyosságot tett szóban és cselekedetben. Igazságtételéért a kereszthalálával fizettek neki. Halállal és mégis örökélettel. Ezt már Isten adta. Ez nem az órának, a napnak, az időnek igazsága, hanem a halálon is diadalt arató szereteté. Ez az isteni igazság.

6. Lehetünk fiatalok vagy öregek, szegények vagy gazdagok, egészségesek vagy betegek, mindenképpen örökősei vagyunk hitünk alapján Jézusnak, drága kincsként birtokoljuk tanítását és alkothatjuk meg életünk célját, értelmét: bizonyosságot tenni az igazságról. Mi Isten gyermekei vagyunk és mindenkor szeretnünk kell. Mert a szeretet diadaláért születünk, élünk és meghalunk. Így légy hívó unitáriusként Isten gyermeke. Ámen.

HASZONTALAN SZOLGÁK VAGYUNK

Lk 17,10

1. Életünket, vallásosságunkat, munkánkat, mindennapi cselekedeteinket az előírások, parancsolatok, törvények irányítják. A teremtés hajnalán már szólt Isten: ne egyél a tiltott fa gyümölcséből. Mózes kőbe véste a Tízparancsolatot, hogy mit kell, mit nem szabad tenni. Népek, felekezetek az előírások szerint élnek; így éljük életünket, mi unitáriusok is.

2. Jézus vallásának kívánalma: a törvényt be kell tölteni, de a vétkezőknek meg kell bocsátani hetvenhét-szer is. Aki kéri felső ruhádat, oda kell adni az alsót is. Szeretni kell azt, aki gyűlöl s arcul ver. Jézus erkölce a többlet erkölce. Ez a több adja unitáriusságunk, ez a mi igaz hitünk.

3. Sajnos, azt tartjuk jónak, aki betartja a külsőségekre vonatkozó előírásokat.

Elégedettek vagyunk, mert betartjuk a parancsolatokat. Elvégezzük a ránk bízottakat; megelégedésünk teljes, mert a szomszédoddal hasonlítjuk össze magunkat: ha ő annyit, mi miért többet, mint amit kívánnak. Jézushoz megyünk, Ő mindezt elismeri, de ítéletében haszontalan szolgának tart, mert csak azt cselekedtük, amit előírtak a törvények, kötelességünket és nem többet. Elvégeztük a ránk bízottakat minden téren, de nem többet.

4. Jézushoz megyünk és Ő ítéletet mond: többet kell tenni! Igaz tanítványként, igaz unitáriusként nem a könnyebbség útját kell keresnünk, hanem azt az utat, mely haszontalan szolgából hasznos szolgát formál. Igazi vallásosságunk attól függ, hogy többet tettünk-e, mint amit kötelességünk volt megtenni. Jézus többet kívánása az az áldozat, amit az előírásokon felül megteszünk. Mindig többet a parancsolatoknál, ez az igazi Jézusi tanítványság, ez az igazi unitarizmus. Ez Istenországa. Ezt tedd hitedért, népedért, Istenedért. Ámen.

KARÁCSONYI KERESÉS

Mt 2,1-2

1. Karácsony jelképekben leggazdagabb ünnepünk. Első helyen áll a csillag, népszámlálás, angyali ének, megtartó békesség és ajándékadás.

A csillag útmutatás és tájékozódás. A legmodernebb időkig a sarkcsillag volt a fő tájékozódási pont, az ég és a föld összeölelkezése. A csillagot keresték a keleti bölcsek is, akikről evangéliumunk beszél. Mi már a földre hoztuk, templomtornyok tetejére tesszük s karácsonyfákat díszítünk vele. Fő helyen áll, de valójában Jézust keressük, aki megszületett.

2. Keressük az otthonokban, családban, a világban és nem találjuk. Ellenben találunk kenyérharcot, gyűlöletet, haragot, vizzályt, háborúkat és halált. Ajándékunk a mindennapok gondja, szenvedése, boldogság helyett sírás. Keressük a vallásban, templomokban, az írásokban Jézus csillagát. Keressük a békét, a lélek nyugalalmát, az örömet. Családi otthonunkban keressük azt a csillagot, mely együvé köt ifjat és öreget, gyermeket és nagyszülőt, életet és halált. Özvegyet és árvát, megalázott és felmagasztalt embereket.

3. Karácsony nem csak a keresés, de a találás ünnepe. Ott találjuk, ahol a csillag megáll. Ott adunk ajándékot, ahol a gyermek van. Ezért karácsony a találás ünnepe is. Rá kell jönnünk, hogy rossz helyen kerestük. Nem palotában van, hanem az egyszerű családi otthonban, valójában szívünkben, lelkünkben.

4. Jézus megtartónak jött. A mi értékeinket megőrizni: édesanyánk szavát, reményeinket, álmainkat, terveinket. S jött megőrizni istenhitünket, azt a szeretetet, ami összeköt embert emberrel, földet az éggel.

5. Rövid az élet, siessünk keresni, találni, amíg időnk van. Siessünk hinni, remélni, szeretni, örvideni, boldog lenni. Hol a megtartó? - bennem, szívemben. Így vesz körül a szépség, az angyali ének: Dicsőség Istennek, békesség és jóakarát minden embernek. Ámen.

JÉZUS IGAZSÁGA

Jn 8,31-32

1. Minden nap a maga újságával jön. A nyomdák, a rádió, az alkalmi találkozások hozzák a híreket. Jó vagy rossz, vidám vagy szomorú, de mindenképpen újak. A mai nap is sok mindent hoz magával. Múltba nézünk újságokért, emlékeikben igazunkat keressük, hogy lelkünknek új élete legyen. Itt a templomban, csendes imában Jézus igazát keressük, mert szükségünk van arra, mint a levegőre.

2. Örök, kiolthatatlan vágy él szívünkben, az igazság, szabadság, nyugalom, béke után. Az egészséghez, az élethez ez is úgy hozzá tartozik, mint a mindennapi kenyér.

3. Jövendőnk csak a jelenből nőhet ki, a jelen a múltból, a múlt az újságokból. Érdemes házastársak, gyermekek, testvérek arcát, szokásait megfigyelni: mennyire egyformákká válnak. Közösségi életünk egyformasága, igazsága adja ezt. Én vagyok apám, anyám, testvérem, minden ősom, de én vagyok Jézus tanítványa is, ha hallgatok az ő szavára és megismerem az igazságot, mint az elődök. Jelen, múlt és jövő egyé válik az ismeretben, a szabadságban.

4. Mi az igazság? Amit Jézus mondott, az örök szeretet. Dávid Ferenc ezt Isten atyaságában és el nem múlt szerelmében találta meg. "Ha beszédeimben megmaradtok", mondja Jézus, tiétek a szabadság. Tiétek a kőszikla, melyre házat, jövendőt építhettek.

A ma igazsága, hogy bennünk vannak a halottak, a múlt; ezáltal válik teljessé életünk. Cél megismerni és hallgatni arra a szóra, mely szabaddá tesz. Így lesz a holnap, a jövő boldogsága. Maradjunk meg Jézus beszédében, tanításában, hogy megmaradjunk unitáriusoknak. Ámen.

Dr. GEORGE HUNTSON WILLIAMS

LÉLEK, SZENTSÉG ÉS TÖRTÉNELEM*

Józs 4,1-9

Amikor lelkészetek meghívását a mai ünnepi alkalomra megkaptam, beszédem alap gondolatát a vallás három alkotó elemében találtam meg. Ez a gyülekezet növekvő hírneve alapján lelkes közösségként ismert; az istentisztelet és szentség értéke iránt nyitott, mely alkotó módon és haladó szellemben érvényesül. Becsüli a történelem értékét, mely a vallás legnagyobb terhe, de ugyanakkor a leggazdagabb erőforrása is. Örvendek, hogy ma itt lehetek és Istentisztelet után folytathatjuk a prédikáció témájának megbeszélését.

Vizsgáljuk meg először a történelmi eseményeket - megkülönböztetve a legendák és mítoszok világától -, és a múlt történéseinek jellegzetességeit, majd elmélkedjünk arról a folyamatról, ahogyan a lelkiség és a szentség belép a ti életetekbe.

Az alapigét Józsué könyvéből választottam. Józsué a Sinai pusztaságban Mózes szolgálja, majd utódja volt Izrael tizenkét törzsének az Ígéret földjére való vezetésében. Izrael népének ellenséges területen és a Jordán folyón kellett átmennie, melyről a zsidó hagyomány, mint csodáról emlékezett meg. A Jordánon való csodás átkelésnél Józsué kiválasztott tizenkét zsidó férfit, megparancsolva nekik, hogy mindegyik 1-1 követ emeljen ki a folyó medréből s helyezze azt a táboruk mellé emlékeztető jelül Izrael fiai számára, megjelölve azt a helyet, ahol Józsué a világ Urával kötött szövetség frigyládáját felállította. A kövek a felszabadító cselekedet szent emlékeztetői lettek. Sokáig annak a hódításnak az emlé-

* Elhangzott az oklándi unitárius templomban 1994. I. 23-án; angolból fordította dr. Gellérd Judit